

ШТОРОР

**ПЕРШИЙ МІСТ
КІРОВОГРАД – ЧЕРНІВЦІ (С. 16)**

№4 (14) • Лютий 2015
Кіровоград

**ЯК НЕ ПРОГОВИТИ
МИСТЕЦЬКИЙ БЕРЕЗЕНЬ (С.26)**

ЛЮТНЕВА БИТВА ПОЕТІВ (С. 14)

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ СКРЯБІНА (С. 6)

ДРУГА БИТВА МУЗИКАНТІВ (С. 8)

ЧИТАННЯ СПРИЯЄ РОЗВИТКУ МОЗКУ ТА ПОЯВИ ВЛАСНОЇ ДУМКИ. КИДАЙ ЧИТАТИ!

Від редакції

Редакція вітає усіх із кінцем зими, початком весни, новим випуском журналу! У цьому випуску ви зможете прочитати про нові цікаві проекти, познайомитись із кіровоградськими (і не лише кіровоградськими) поетами, літераторами, музикантами. У цьому номері з'явиться кілька нових постійний рубрик та відновиться кілька «забутих» рубрик із минулого життя журналу.

Залишайтеся з нами – все геніальне ще попереду :)

Щиро ваш журнал «шТОPOR»!

P.S. Ми як завжди раді співпраці із поетами, прозаїками, драматургами, журналістами та есеїстами. Пишіть на нашу пошту: shtopor_journal@ukr.net

Головний редактор

Кирило Поліщук

Редактор

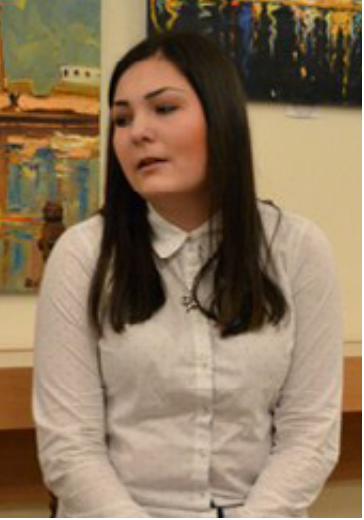
Вікторія Нетребенко

Технічний редактор

Артем Луценко

Журналіст

Сергій Цигульський

ЗМІСТ

Бо культурне місто

- 06 Сюжет Андрія Кузьменка**
Вечір пам'яті
- 08 Битва музикантів**
Лютий
- 10 Революційний каппінг**
Революцію творить вулиця
- 12 Рік Симоненка продовжується**
Творчий вечір
- 14 Битва поетів**
Лютий
- 16 Поляки, німці, вірмени на сцені театру Кропивницького**
Авторська пісня

Театр Корифеїв

- 18 Перші гастролі українського театру у Петербурзі**

Music KR

- 20 Веселі біоритми**
Гурт

Література в Кіровограді

- 22 Степ**
Літературне об'єднання

Проект “Міст”

- 24 Перший міст**
Кіровоград – Чернівці

Що радимо відвідати

- 26 Афіші міста**

Центр на компасі

- 28 Сергій Жабокрицький**
Проза

Меседж із Заходу

- 29 Роман Стадник**
Поезія

СЮЖЕТ АНДРІЯ КУЗЬМЕНКА

...закінчився надто раптово

У Кіровограді вшанували пам'ять співака, лідера гурту «Скрябін» Андрія Кузьменка, який загинув у ДТП 2-го лютого. На дев'ятий день з дня смерті Кузьми Скрябіна (його творчий псевдонім) у галереї «Єлисаветград» пройшов музичний вечір пам'яті співака. Зібралось дуже багато глядачів. Хтось був фанатом його творчості, комусь подобались окремі його пісні, але люди уважно слухали виконавців пісень Скрябіна, підспівували, аплодували. Першим виступив дует Альони Олійник та Дмитра Душейка. Вони виконали пісню «Старі фотографії», слова якої знає увесь зал, тому вона пролунала багатоголоссям. Також вони виконали пісні «А пам'ятаєш», а останньою – пісню «Кінець фільму». Серед інших виступив гурт «Приходьте

завтра», учасники якого зіграли пісні з ранніх альбомів. Це були композиції «Танець пінгвіна», «Гламур», «Мумітроль» та «Спи собі сама».

Олександр Сікорський розповів як Андрій Кузьменко вперше виступив на фестивалі «Червона рута» разом із своїм гуртом. Тоді він отримав свою першу нагороду – звання кращого виконавця у жанрі популярної музики. Тоді ж журі оцінило перший музичний гурт у стилі альтернативної електронної музики і присудило почесну нагороду. Під час творчого вечора присутні також переглядали інтерв'ю і відеоролики з Кузьмою. Його безпосередня манера спілкування викликала у глядачів щирі посмішки.

Уже відомий в Кіровограді дует скрипачки та гітаристки Валерії

Костюніної та Маші Моренко виконав пісню «Мовчати». Виступили також гурти «Ендорфін», «МАК». Пролунали пісні «Мама», «Не стидайся то твоя земля» та інші пісні Скрябіна.

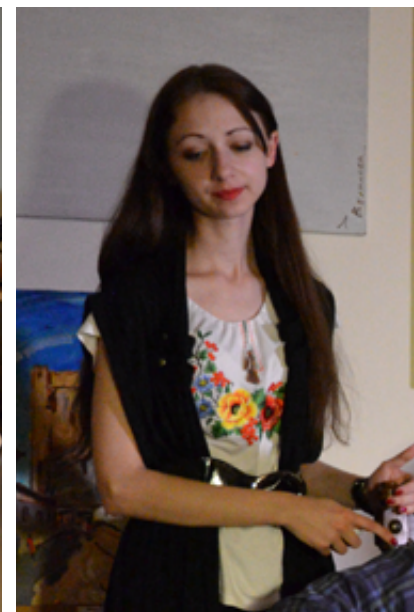
Під кінець заходу у багатьох людей на очах були сльози. Кузьма загинув, проте він житиме вічно у своїх піснях, які ми, українці, ще неодноразово будемо переслуховувати і переспівувати.

Сергій Цигульський

МУЗИКА

ГАЛЕРЕЯ

ЄЛИСАВЕТГРАД

«БИТВА МУЗИКАНТІВ»: БАГАТО ХОРОШОЇ МУЗИКИ НА КВАДРАТНИЙ МЕТР

За недовгі чотири роки свого існування галерея «Єлисаветград» органічно вписалася не лише у ландшафт вулиці Пашутінської, а й в культурне життя міста. Тут, окрім різноманітних експозицій (фігурок, фотоапаратів, ляльок, листівок), артефактів пов'язаних з історією міста, виставок художників, фотографів та інших митців (для прикладу, майстрів вишивки), відбуваються поетичні та музичні вечори. Започатковані проекти «Поетична середа» та «Субота в Єлисаветграді» були Деном Гуменним та

Ольгою Сержановою. Найпопулярнішим проектом стала «Битва поетів», яка стала майданчиком для багатьох поетів. Змінювалися організатори, змінювалися і проекти. За аналогією до «Поетичної середи» і «Битви поетів» були створені проекти «Музичний четвер» та «Битва музикантів». Поки відбулося лише дві «Битви музикантів», але обидві вони збирали понад 100 глядачів та понад 10 виступаючих (за виступаючих – цифра середня) у невеликому приміщенні галереї, а отже і концентрація хорошої

музики і талановитих людей на один квадратний метр була неймовірно високою. Крайня «Битва музикантів» відбулася 5-го лютого. У ній перемогу здобув дует Аліни Шевченко та Олександра Теплих, виборовши перемогу у фіналі в Алевтини Сторожевської та переможців минулої «битви» – гурту «Ефір».

Кирило Поліщук

МУЗИКА

ГАЛЕРЕЯ

ЄЛИСАВЕТГРАД

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ КАППІНГ

У Кіровограді відбувся поетичний каппінг, присвячений подіям на Євромайдані. Цього вечора читали поезію, прозу, а також співали пісні про ці нелегкі часи в Україні. На імprovізовану сцену виходили студенти, викладачі та небайдужі кіровоградці. Особливо розчулило дитяче виконання пісні «Воїни світла». А Євген Іванович Манженко іронічно нагадав, що жидо-бандеревці веселий народ, але якщо доводиться захищати свою країну, то вони будуть гнати москалів на край землі. До речі, ненормативна лексика у цій пісні залишилася домисленою. Про минулорічний свій арешт розповів викладач педуніверситету Олександр Ратушняк. І навіть сказав, що він у в'язниці був у повазі, адже читав вірші затриманим.

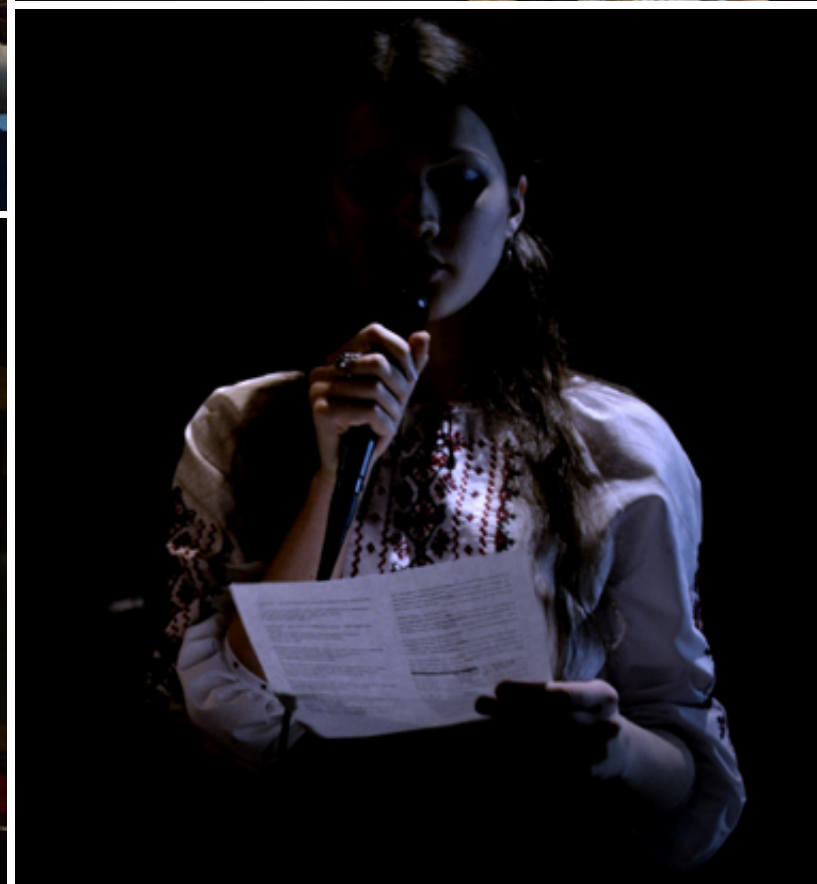
Цей поетичний каппінг відображав усі події на Євромайдані: від студентського максималізму до втрат Героїв, але

гурт «Приходьте завтра» нагадав, що не треба здаватися без бою. А на сам кінець, за традицією Євромайдану, всі співали гімн України і завершили його вигуками «Слава Україні», «Героям Слава», «Україна понад усе».

Тетяна Пташник

КАППІНГ
МАЙСТЕРНЯ
ШОКОЛАДУ

РІК СИМОНЕНКА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Захід, присвячений 80-річчю Василя Симоненка, відбувся у бібліотеці імені Бойченка 19-го лютого. Аудиторію, де виступали кіровоградські поети та музиканти, прикрасили речами, пов'язаними з Василем. Особливо вирізнялась друкарська машинка, на подібній набирив свої матеріали журналіст газети «Черкаська правда» Василь Симоненко.

Валерія Руссу, у ролі матері поета Ганни Щербань, сиділа за столом і розповідала про сина. Василь ріс без батька, а тому першим був прочитаний вірш «Кривда». Його продекламував Кирило Поліщук. Забігаючи наперед скажемо, що згодом він у дуеті з Олею Алексєенко виконав

пісні «Осінній вечір» та «Ображайся на мене, як хочеш» на вірші Василя Андрійовича.

На екрані глядачам продемонстрували дві відеопоезії Артема Луценка. Перша, на вірш «Я і в думці обняти тебе не посмію», яка, до речі, посіла друге місце на конкурсі відеопоезії Симоненка. Друга – на вірш «Я не помру від розпачу і муки», яку кіровоградський поет відзняв у черкаському музеї Василя Симоненка. Сергій Цигульський прочитав вірш «Я», а потім знову ж таки у дуеті з Олею Алексєенко виконав пісню «Ти знаєш, що ти людина», перед тим заспівавши пісню «Україні».

Михайло Нідзельський під акомпане-

мент гітари заспівав пісню «В хаті сонячний промінь косо». Артем Луценко прочитав вірші «Маленьке не смішне» та «Не докорю нікому і ніколи». А Справжньою родзинкою заходу була вже відома у Кіровограді пісня «Де зараз ви, кати мого народу» у виконанні Андрія Гардашнікова.

Симоненка немає в живих вже 52 роки. Проте він житиме у своєму слові, допоки його пам'ятають, допоки говорять його віршами.

Сергій Цигульський

ПОЕЗІЯ, МУЗИКА

БІБЛІОТЕКА

ІМ. О. БОЙЧЕНКА

ПОЕЗІЯ

ГАЛЕРЕЯ

ЄЛИСАВЕТГРАД

ТРАДИЦІЙНА «БИТВА ПОЕТІВ» З НЕТРАДИЦІЙНИМИ ВИКОНАВЦЯМИ

Лютнева Битва поетів традиційно відбулась у галереї «Єлисаветград» 25-го лютого. Цього разу було 14 поетів і один дует.

Крайню Битву поетів вирішили розпочати одразу з музики. Дует Жені Олійника та Руслана Боголюбова виконав пісню «Зелений чай» під акомпанемент двох гітар. А далі прийшов час поезії. Була любовна лірика, громадянська, філософська, але родзинкою стала гоп-поезія. Дует Ace&Base в образі двох гопників зачитали «вірш», побудований на фразах, притаманних цьому соціальному класу. Слід зазначити, що вони і перемогли у першому турі, набравши 18 балів.

Другий тур розпочав Денис Ушаков, який прочитав вірш, присвячений пам'яті Андрія Кузьменка. Далі знову

був дует «пацанов с района». У другому раунді склалась досить цікава ситуація. Юлія Алєйнікова набрала 17 балів, а ще 5 учасників – по 16. Тож для них було оголошено штрафне коло. Оля Алексєєнко зачитала вірш «Потяг», який, до речі, був покладений на музику Кирилом Поліщуком (модератором заходу), та який виконує гурт «Приходьте завтра». Саша Гонтар прочитала уривок із вже знаменитої прози про «мудака». У фіналі до Юлії Алєйнікової за підсумками другого туру приєднались Оля Алексєєнко, яка набрала максимальний бал у штрафному колі, та Андрій Карпенко.

У фіналі переміг представник сильної статі, прочитавши справжню чоловічу поезію. Він відірвався від Олі Алексєєнко всього на один бал. Андрій благородно

відмовився від грошового призу і в рожевому капелюсі переможця прочитав вірш на біс. На гроші, які Андрій залишив, модератор битви Кирило Поліщук пообіцяв придбати подарунки для учасників «Супербитви» поетів, яка відбудеться у травні-червні цього року. До Сергія Черната, Ганни Дудник, Людмили Попудіної, Артема Луценка та Марії Сидорак у останню середу лютого приєднався ще й Андрій Карпенко. До речі, Андрій приблизно три роки тому переміг у першій «Битві поетів», яку тоді організовував Ден Гуменний. І з того часу він йшов до своєї другої перемоги, беручи участь майже в кожні битві.

Сергій Цигульський

МУЗИКА
ТЕАТР
ІМ. КРОПИВНИЦЬКОГО

ПОЛЯКИ, НІМЦІ, ВІРМЕНИ НА СЦЕНІ ТЕАТРУ КРОПИВНИЦЬКОГО

У театрі ім. Кропивницького відбувся концерт клубу авторської пісні та поезії «Байгород» з назвою «Моя Україна – єдина родина». Окрім того, що зі сцени звучали авторські пісні та вірші, організатори підготували для глядачів декілька сюрпризів. Але про це пізніше. Кіровоградський бард Валентин Могильний виконав пісні на вірші Антоніни Корінь та інших поетів Кіровоградщини. Це були пісні про Кіровоград, про солдатів, про любов. Лідергурту «Протитечії» Дмитро Кольчик виконав патріотичні пісні. Молодий кіровоградський музикант, переможець лютневої «Битви музикантів», Саша Теплих виконав музичну композицію,

яку він написав ще у 2011-му році. Вона називається «Я люблю тебе, Україно». Приспів цієї пісні звучить так: «Я люблю тебе, Україно, незважаючи на те, що всі політики свині...». Польською мовою зі сцени прозвучала пісня «Гей, соколи». Її мотив схожий на пісню «Їхав козак за Дунай». І хоч в ній оспівується Україна, представники об'єднання поляків «Полонія» говорять, що це найпопулярніша польська народна пісня. Пісню «Україна» у традиційних німецьких костюмах німецькою мовою виконали представники німецького культурного центру «Розвиток». Пісенька завела усіх глядачів, адже таких ритмів, що

змушують рухатись, на концерті більше не було. Німці виявились унікальними. Зі сцени театру лунала і вірменська мова. Щоправда на прохання глядачів, вірменка сказала «Слава Україні! Героям слава!» рідною мовою. А її маленький синочок Роман Федоськов (її чоловік українець) прочитав вірш українською мовою. Також лунала того вечора й поезія Антоніни Корінь та Антоніни Царук.

Сергій Цигульський

ПЕРШІ ГАСТРОЛІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ У ПЕТЕРБУРЗІ

Українській театр останньої третини XIX століття був справжнім форпостом який стояв на захисті української мови та культури. Саме в цей період було створено велику кількість видатних драматичних творів, на сцену вийшла плеяда талановитих акторів, чия слава розносилася не лише по Україні, а й по Російській Імперії. Саме тоді був створений перший професійний український театр. В авангарді цього руху стояли видатні драматурги, режисери та актори Марко Кропивницький, Михайло Старицький, Іван Тобілевич (Карпенко-Карий), Марія Заньковецька, Микола Садовський, Панас Саксаганський.

Трупа Марка Кропивницького майже від свого заснування гастролювала Україною та Росією, але найбільш славетними та вагомими для українського театру були перші гастролі у Петербурзі. Після довгих клопотань трупа у 1886 році змогла отримати дозвіл на довгоочікувані виступи у тогочасній столиці Російської Імперії. Туди відправилась плеяда талановитих акторів із блискучим репертуаром, у якому окрім традиційних «Назара Стодолі», «Сватання на Гончарівці» та «Наталки Полтавки» були і п'єси Івана Карпенка-Карого та Марка Кропивницького. Гастролі тривали з 11-го листопада 1886 року по 15-те лютого 1887-го. Актори розуміли свою місію, усвідомлювали усю вагу цих гастролей для українського театру і, як би це пафосно не звучало, для українського мистецтва загалом. З цього приводу Микола Садовський зазначає: «Їхали свідчити Петербургові, що живе ще слово українське, що не задавили його ні Петрові батоги [...], ні Катерина [...], ні навіть благородний, високогуманний закон 1876 року царя-освободителя не задавив святого слова 40-мільйонного народу. Воно знову оживає і сміється знову. І справді, слово українське, залунавши у столиці, зворушило все її суспільство» [6, с. 33]. І дійсно, актори з України змогли завоювати прихильність петербурзької публіки – від пересічних обивателів, дрібних чиновників – до вищої столичної знаті.

Гра українців викликала широкий резонанс у місті. Квитки продавались за тиждень, черги, за словами М. Садовського, утворювались такі, що на вулиці біля театральної каси припинявся рух через натовп, який хотів потрапити на виставу «трупі з Назарету», а зали були заповненні щерть [6, с. 34]. Зумовлений такий ажіотаж кількома

чинниками. Зокрема тим, що українська мова та українські типи, зображені у п'єсах, для петербурзької публіки були своєрідною екзотикою. Другий фактор – надзвичайний талант акторів, їх творча самовіддача та сценічна щирість. Насамперед йдеться про Марію Заньковецьку, про яку Микола Садовський зазначив, що достатньо лише її імені, щоб зібрати повний зал. Третій фактор – у Петербурзі було багато українців. «Землячки» приходили на вистави, щоб почуте рідне, призабуте українське слово, а після вистав зізнавались «Я – мовляв – теж малорос, але вже давно з України і балакати не вмію, хоч усе розумію» [6, с. 34].

Трохи сухої статистики, яка передає ажіотаж навколо української трупи у Петербурзі: «У грудні 1886 року в залі Кононова, де грала трупа Кропивницького, побувало 20495 чоловік, тоді як у Михайловському театрі, – грали французька і німецька трупи, – лише 18635 чоловік, а в Малому, де давала вистави російська оперета, – тільки 13854. Те ж саме за першу половину лютого 1887 р. (зал Кононова – 14265, Малий театр – 10010 чоловік) і за квітень 1890 р.: у театрі Неметті, де цей сезон грала трупа Кропивницького, – 15285, а в Малому, де давала вистави італійська опера, – 10760 чоловік» [2, с. 176]. Факти говорять самі за себе.

Слава трупи Кропивницького росла, у результаті чого виставами українців зацікавились царські особи – князь Костянтин Костянтинович, княгиня Олександра Осипівна та імператор Олександр III. Українські актори грали «на імператорській сцені – у Маріїнському театрі, де ні до, ні після цього не одержувала дозволу виставляти спектаклі жодна з провінційних труп» [5, с. 130]. Акторів запрошували грати на благодійні концерти, влаштовували численні прийоми, нагороджували цінними подарунками. Але головною їх винагородою, беззаперечно, було визнання. Марка Кропивницького та Марію Заньковецьку запрошували грати до престижного імператорського Александринського театру, зваблюючи найвищими на той час гонорарами. Але вони відмовились, мотивуючи це тим, що лише на російські ролі вони не погоджуються, якщо не будуть грати «малоросійські» [5, с. 131]. Це ще раз говорить про усвідомлене месіанство славетних українських акторів, їх служіння українському мистецтву.

Вистави ж отримали багато позитивних відгуків,

надрукованих у тогочасній пресі. Серед рецензентів тогочасного Петербургу найбільш впливовим вважали Алексея Суворіна (1834-1912) – видавця газети «Новое время», власника найбільшої в Росії книговидавничої фірми, письменника, драматурга, журналіста та критика. Суворіна називали самородком, начитаним інтелектуалом, справжнім російським інтелігентом, талановитим фейлетоністом та театральним критиком. Зокрема один з братів Тобілевичів Микола Садовський у своїй книзі «Мої театральні згадки» назвав Суворіна “надзвичайно чулим до усього артистичного театральним рецензентом” [6, с. 66]. Алексей Суворін був знайомий із Антоном Чеховим, тривалий час листувався з ним. Саме він перший розглядів у Чехові видатного письменника, значною мірою вплинув на присудження йому Пушкінської премії академії наук. Чехов довіряв Суворіну, звертався до нього із проблемами як творчого, так і особистого характеру, про що свідчить їх листування.

Книга Суворіна «Хохлы и хохлушки» з’явилась друком у 1907-му році, і містить у собі рецензії на окремі вистави «малоросійської трупи» (насправді декількох українських труп) під час гастролей у Петербурзі різних років (від 1886 до 1899), які вже з’являлись на сторінках петербурзьких газет. Книга засвідчила собою той факт, що українська трупа Кропивницького на своїх перших гастрольх у тогочасній столиці Російської імперії 1886-го року викликала захоплення театральної публіки та самого Суворіна, який перш за все високо оцінив режисуру Кропивницького, та акторську гру Марії Заньковецької.

Суворін усебічно та розгорнуто характеризував майстерність Марії Заньковецької. Найлаконічніша з його оцінок: “Талант, талант, большой талант!” [8, с. 15]. На його думку Заньковецька – акторка світового масштабу. Суворін зазначає: “ни одного фальшивого звука, ни одного жеста, которые бы противоречили цельно намеченному типу. Вот где истинный талант, вот где настоящее актёрское творчество, напоминающее Мартынова и Щепкина” [8, с. 16]. Суворін у своїй характеристиці оцінює Заньковецьку вище за найвідомішу акторку XIX – початку XX століття Сару Бернар: “Я бы сравнил её с Сарой Бернар, но эта актриса никогда меня не трогала, тогда как у госпожи Заньковецкой очень много чувства и нервности в игре” [8, с. 19].

Незважаючи на схвальні відгуки Суворін все ж критикував літературну складову вистави – драматичний текст. Що говорить про упереджене ставлення Суворіна до українських драматургів, а також його амбівалентність: з одного боку він захоплюється акторською майстерністю

«хохлів і хохлушек» (що є по-суті вже великим компліментом для українського мистецтва), а з іншого боку не може примиритись із тим фактом, що «малорос» може створити гідну великої сцени п’єсу.

Упередженість Суворіна демонструє типові погляди тої частини російської інтелігенції, яка зверхньо ставилась до українського мистецтва. Тут слід говорити про так зване імперське мислення та великоруську зверхність. Російська інтелігенція українську мову вважала діалектом російської, драму – низькопробною (із шароварщиною, постійними піснями, танцями), усю культуру – вторинною.

Микола Садовський у своїх мемуарах описує деякі епізоди, які добре ілюструють цю тезу. Відомо, що перед тим як з’явитись на сцені, п’єса мала пройти цензорський комітет. Ось як цензор відповідав Миколі Садовському на прохання пояснити, чому «Безталанна» Івана Тобілевича (під тодішньою назвою «Чарівниця») не отримала дозволу: “Мы не обязаны давать вам объяснения. Нам надоели ваши хохлацкие произведения и от них просто отбою нет” [6, с. 59]. З цього стає зрозумілим, що українська драматургія та загалом література того часу була на підйомі, створювалось багато п’єс, причому українською мовою, але вони не проходили цензуру.

У своїх спогадах інший з братів Тобілевичів – Панас Саксаганський – цитує петербурзького літературознавця О. Пипіна: „Видите ли, дорогой мой, все те, что стоят у кормила правления, считают, что никакой такой Украины нет, и смотрят на вас, как бы сказать, ну, – как на секту; вследствие этого согласиться писать о том, куда поставит искусство этой, по их мнению, секты, – не приходится” [7, с. 119]. Таку відповідь отримав Саксаганський на пропозицію написати до газети про українську трупу у Петербурзі. Це яскраво засвідчує саме ту великоруську зверхність, яку і до цього часу ми, на жаль, зустрічаємо з боку так званих «братів» росіян.

Садовський у мемуарах розповідає, що Суворін не сприймав української мови, називав її смішною, пояснюючи це перекладом монологу Гамлета навмисно зробленого не коректно, аби дискредитувати українську мову, показати її недолугою: “Бути чи не бути, вот так заковика!”; називав українську “детским лепетом”, діалектом російської, мотивуючи це тим, що він усе розуміє українською. Але петербуржець незміг перекласти запропоновані Садовським рядки Шевченка: “Гармидер, галас там у гаю // Срамотні співи аж лящить” [6, с. 69]. Згадує Садовський, що Суворін також критикує п’єси, які грає трупа Кропивницького, пропонує їм грати «великі» п’єси світової класики, наприклад

Шекспіра, переходити на російську сцену, і покинути «свої легенькі», тобто українські, адже через них актори марнують свій талант. Спираючись на ці факти, А. Новиков у своїй монографії «Українська драматургія і театр» називає Суворіна неприхованим українофобом [5, с. 128]. Така негативна характеристика зовсім не виділяє його із ряду російських інтелігентів, серед яких чи не кожен не приховує свого зверхнього ставлення до усього українського. Критикуючи українські п’єси за одноманітність, повторення тих самих положень і типів, петербуржець Суворін не розумів усього того плачевного стану, у якому перебував українській театр. Цензурні утиски не дозволяли відходити від етнографізму, змушували обертатись драматургів у тих самих положеннях і типах сільського кохання, перекладати п’єси українською також було заборонено. Окрім цензури творити акторам не давали і збирники антрепренери, для яких театр був лише способом наживи.

Зокрема у своїй «Записці до з’їзду сценічних діячів» Іван Тобілевич порушує проблему цензурних утисків, зазначаючи, що цензура не пропускає на сцену п’єси які б “хоча б якось малювали наше справжнє життя з усіма її обмеженнями, гальмуваннями, недоліками. Справжнього життя немає на сцені, і сцена не може слугувати тим цілям, для яких вона існує” [1, с. 279]. Тим, що на сцену не пропускають яскраві типи чиновників, або інтелігенцію, не дозволяють п’єси про славне козацьке минуле, драматург і пояснює “одноманітність і нудьгу” [1, с.280]. Саме через це усі тогочасні українські п’єси мають тему “одноманітного кохання, зовсім не цікавого для народу, і прикрашаються танцям і співами” [1, с.280]. Стосовно перекладів європейських п’єс, то Іван Тобілевич мав у цьому досвід, але знову ж на перешкоді ставали цензурні утиски, про які говорив і сам автор: “перекладати з іноземних мов для української сцени – забороняється” [1, с.280].

Іван Тобілевич був знайомий із рецензіями Суворіна, про що засвідчує його лист до Миколи Садовського від січня 1887 року з Новочеркаська: “Зараз прочитав Суворінський відзив «Занковецкая в «Наймычке». І трохи заспокоївся. В цьому відзиві, волею чи неволею, є саме те, чого я хочу, є хоч неясне визнання того, що й малоруською мовою... можна справляти глибоке враження, що примусило заговорити навіть каміння. Якщо Суворін так відзивається, то це рівнозначно тому, що «камни говорят!» [4, с. 47]. З листа видно, що Тобілевича мало турбує оцінка власної творчості. Його тішить той факт, що український театр на гастрольх у Петербурзі зумів отримати належне визнання. У його словах відчувається усвідомлення надзвичайно

важливої місії цих гастролей: “Успіх трупи – річ перехідна, успіх театру, визнання його – річ широка, що несе за собою прогресування усього українського...” [4, с. 47]. Успіх українського театру у Петербурзі був незаперечним. Мистецький рівень трупи Кропивницького був настільки вражаючим, що петербурзька публіка та, особливо театральна критика, змусила себе забути про власну упередженість і поцінувати талант українських митців у повній мірі – а їх таланту не могли сягнути навіть найкращі європейські актори. Не зіпсувала успіху навіть негативна оцінка української драматургії. Викликає справжній подив, як в умовах таких утисків українська драма взагалі могла не лише існувати, а й подарувати українській та європейській літературі високохудожні драматургічні зразки на кшталт п’єс «Сто тисяч» та «Хазяїн» Івана Тобілевича.

Бібліографія:

- 1)Карпенко-Карий І (Тобілевич І. К.) Твори: В 3-х т. Т.3. Драматичні твори, листи, статті / Упоряд. П. М. Киричка та Л. Ф. Стеценка. – К.: Дніпро, 1985. – 373 с.
- 2)Кузнєцова О. М. Л. Кропивницький у Петербурзі // Марко Лукич Кропивницький. Збірник статей, спогадів і матеріалів. – К.: Мистецтво, 1953. – С. 170 – 190. (С. 176)
- 3)Малютіна Н. П. Українська драматургія кінця XIX – початку XX ст. Тип видання – навчальний посібник / Малютіна Н. П. – К.: Академвидав, 2010. – 256 с.
- 4)Невідомий Іван Тобілевич (Карпенко-Карий): листи, п’єси / Упорядкування і вступна стаття С. Бронза . – Вид. 2-ге, перероблене та доп. – Кіровоград: Імекс-ЛПД, 2012. – 576 с
- 5)Новиков А. Українська драматургія й театр від найдавніших часів до початку XX століття.: монографія / Анатолій Новиков. – Харків: 2011. – 408 с.
- 6)Садовський М. Мої театральні згадки: 1881-1917 / М.Садовський. – К.: Держ. вид-во образотворч. мистецтва і муз. літ., 1956. – 203с.
- 7)Саксаганський П. К. По шляху життя : мемуари / П. Саксаганський (П. К. Тобілевич); [ред. М. Новицький]. – Х. : Держлітвидав, 1935. – 230 с.
- 8)Суворин А. С. Хохлы и хохлушки/ А. С. Суворин. – СПб, 1907. – 111 с.

Кирило Поліщук

ВЕСЕЛІ БІОРИТМИ

Вас вітає ВІА «Веселі Біоритми», гурт прогресивного емо-реггі-турбошансону і ресторанного психоделу.

Наший невеликий, але сплочений колектив створює для вас позитивні вібрації, лікує від різних залежностей і має неабиякий терапевтичний ефект, несе великі гуманістичні ідеї в маси, а також об'єднує люблячі серця й тільки закоханих своєю щирою лірикою і неприкритим мелодизмом.

Наші скромні музично-поетичні доробки є поєднанням міського романсу, музичної естетики західної музики 60-х років, української радянської естради і ямайської народної музики.

Наші укулеле, казу, співи (Євгеніанович Веселий-Біоритменко), мандоліна, знову казу і співи (Коля Чікет), божественна гітара (Нідворай Красов), сексуальний

бас (Вова Головний Сварщик) і настоящі барабани (неілюзорний барабанщик Барон Кардан) оспівують долі простих українців, їхні радощі і печалі, їхню мужню боротьбу із злочинною владою і колекторськими фірмами, їхні щирі почуття і чисті помисли.

Віriamo, що краса, музика і гігієна врятовують світ. Кожному бажаємо міцного здоров'я, палаючого серця і квартири у Києві.

Думаємо про вас, творимо для вас, співаємо про вас!

Слава Україні, слава кожному із вас!

Україна – для людей!

З Україною у серці!

Країну врятує продуктивний емо-реггі-турбошансон!

Джерело: rock.kirovograd.ua

МУЗИКА

ЛІТЕРАТУРНЕ ОБ'ЄДНАННЯ «СТЕП»

Кіровоград – місто літературне. А точніше – літераторне. Є такий жарт, що якщо в центрі міста (навіть не біля філфаку) кожного перехожого питати: «Ти поет?», то кожен другий відповідь: «Так», а кожен перший: «Так, ось моя збілочка віршів...». Жарт жартом, але є в ньому і правда. У місті існують різні літературні об'єднання, навколо яких групуються майстри й аматори художнього слова; відбуваються літературні читання, які збирають чимало глядачів і поетів-виступаючих; майже не щомісяця з'являються нові і нові збірки поезій, хоч і не великими накладками. Уся проблема – про це мало хто знає. Точніше ніхто не знає, лише обмежене коло тих, хто приклав руку до створення цієї книжки.

У місті існують літературні об'єднання (деякі з них творчі об'єднання) «Парус», «Ліра», «Чайка», «Обрій». Але якщо вони і творять та впливають на літературний процес міста – про їх творчість мало хто знає, навіть серед тих, на жаль, хто обертається у навкололітературних колах.

Є у нашому місті і найбільш відоме та авторитетне літературне об'єднання «Степ», яке має власне приміщення (на вулиці Дворцовій), журнал, видання, премію «Сокіл степів» та понад 75-тирічну історію. Серед членів літоб'єднання є і письменники-аматори, які роблять перші кроки, і імениті письменники, автори багатьох книжок, лауреати престижних премій, зокрема обласної премії імені Євгена Маланюка, члени Спілки письменників України. Декілька слів про діяльність та історію літоб'єднання «Степ» ми і хочемо вам розповісти.

Обласне літературне об'єднання «Степ» ровесник Кіровоградської області – було засновано у 1939-му році. Його попередниками були студії при місцевих газетах, очолювані в різні часи Марком Серебрянським та Миколою Кулішем. Першим керівником літературного об'єднання став прозаїк Анатолій Хорунжий. Після нього керівниками були поет Іван Ісаєв, Микола Смоленчук. прозаїк та публіцист Віктор Ярош. Це саме під його керівництвом зроблено спробу заснувати обласний літературний альманах «Степ». Він побачив світ у 1958 році, але у зв'язку з тим, що збірка містила вірші раніше засудженого поета Олексія Машкова, майже весь наклад видання було вилучено.

Починаючи з 1969 року новим лідером «Степу» був поет, прозаїк, публіцист, лауреат республіканських літературних

премій ім. І. Нечуя-Левицького, Остапа Вишні та обласних – Є. Маланюка і Ю. Яновського Віктор Погрібний, котрий невтомно та наполегливо продовжує літературно-просвітницьку роботу вже понад чотири десятиліття.

У різний час «Степ» займався координацією діяльності районних літературних студій та клубів. Зокрема таких як «Степова криниця» у Малій Висці, «Джерела» та «Стожари» в Олександрії, «Сонячні кларнети» та «Ліра» у Знам'янці, «Літо» у Світловодську, «Вись» у Новомиргороді, «Струмок» у Лолинській, «Ятрань» у Гайвороні, «Вершники» у Компаніївці та інших.

«Степівчани» – Віктор Погрібний, Леонід Народовий, Володимир Базилевський, Валерій Гончаренко очолювали знамениту міську літературну студію «Сівач». Школу «Сівача» пройшла ціла плеяда літераторів, нині вже середнього та старшого покоління, багато з яких поповнили лави Національної Спілки письменників України.

На початку 90-х Віктором Погрібним було започатковано літературний фонд «Відродження», бюджет якого формувався за рахунок надходжень від меценатів та внесків самих літераторів, що, зрештою, і стало підґрунтям для створення видавництва художньої літератури «Степ». Це дало можливість відродити однойменний журнал та видати збірки найобдарованіших членів літоб'єднання, більшість з яких потім поповнила ряди обласної організації НСПУ. Під логотипом «Степу» вийшло близько 60 книжок, редагованих В. Погрібним. Взагалі ж, ще від самого початку заснування «Степу» з-поміж його активістів та вихованців необхідно виділити імена таких помітних постатей, як Сергій Плачинда, Леонід Тендюк, Віктор Александров, Володимир Базилевський, Валерій Юр'єв, Валерій Гончаренко, Леонід Народовий, Юрій Коваль, Петро Куценко, Юрій Дмитренко, Георгій Шевченко, Галина Берізка-Бровченко, Юрій Камінський, Борис Чамлай, Федір Непоменко, Тамара Журба, Володимир Кобзар, Василь Бондар, Леонід Куценко, Петро Селецький, Василь Журба, Олександр Жовна, Катерина Горчар, Антоніна Корінь, Ярослава Бабич, Володимир Вакулич, Антоніна Царук, Ольга Полєвіна, Олександр Косенко. «Степ» запрошує літераторів міста. Засідання відбуваються двічі на місяць у середу о 16:00.

Кирило Поліщук

КІРОВОГРАД – ЧЕРНІВЦІ

«Схід і Захід разом», «Україна Єдина» або «Єдина країна» – гасла, які лунали не один рік, які лунають так актуально тепер. Соборність нашої держави – це питання, яке постає лише у часи скрути, коли відбувається найбільше загострення того, що нас розрізняє, і все розходиться по швах.

Через що не вдається Україні бути монолітною? Фактори різні – політичні, економічні, культурний рівень того чи іншого регіону. Але найбільшим фактором є найбільш елементарний і банальний фактор – незнання. Один регіон (чи одне місто) не знає чим живе інший, будуючи свої уявлення лише на

стереотипах. На Заході – бандерівці-націоналісти, на Сході – бидло і бандюгани, на Півдні – море, на Півночі – столиця, Центр – біла пляма; Полтава – галушки, Кіровоград – де це?, Одеса – мама, Ялта – море, Севастополь – море, Сімферополь – Крим, але чогось моря немає.

Це питання неоднозначне і суперечливе. Це лише одна думка і позиція із багатьох. Нас можуть розділяти політичні погляди, економічні стани в регіонах, мова. Але є неймовірно потужний інструмент, який може об'єднати не лише країну, але і весь світ. І цим інструментом є мистецтво. І ним потрібно користуватися.

Зараз дуже актуальними є мистецькі проекти, які об'єднують різні регіони України (переважно Схід і Захід). Після анексії Криму материкова Україна почала проявляти інтерес до культури півострова (що потрібно було робити набагато раніше і позбавлятися від стереотипного ототожнення Криму з пляжем).

Одним із таких культурних проектів, який був задуманий ще у 2013-му року, є проект «Міст».

«Міст» – це всеукраїнський мистецький проект. Його головна мета – побудувати культурний (мистецький) міст між містами України, створити своєрідний

ПОЕЗІЯ

АНТОЛОГІЯ

трансфер митців, ідей та культурних проектів. У рамках проекту «Міст» молоді митці із різних міст України організовують взаємні творчі вечори, літературні читання, виставки, концерти і т.д. Митці, незалежно від географії, мають триматися разом, допомагати один одному просувати проекти – літературні, театральні, музичні, мистецькі. У рамках цього проекту було реалізовано дві книжки:

1. Антологія Кіровоградської та Кримської поезії «Шепіт Альми». До неї увійшли 5 поетів із Кіровограду та 6 поетів із різних міст Криму (Керчі, Сімферополя, Феодосії). Книга вийшла у видавництві «Імекс» накладом 500 примірників, а після поширення друкованої

версії перейшла в електронну. Її можна завантажити за посиланням: <http://avtura.com.ua/book/1397/getfile/>

2. Антологія Кіровоградської та Чернівецької поезії «Перший міст»

Метою цієї антології є налагодження поетичних зв'язків між Кіровоградом і Чернівцями.

Маємо надію, що проект «Міст» заживе повнокровним життям – будуть нові проекти і більш масштабні. Вже готуються два книжкових, але про них пізніше. Щоб не наврочити :)

Кирило Поліщук

ЯК НЕ ПРОГАВИТИ
МИСТЕЦЬКИЙ БЕРЕЗЕНЬ

АФІШІ МІСТА

Заходи, які вам варто
відвідати.

4 БЕРЕЗНЯ
18:00

ВОЛОДИМИР ІВАСЮК
ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ

«ВІЗЬМИ З СОБОЮ МОЇ ПІСНІ –
Я В НЕЇ ЩАСТЯ НАСПІВАВ»

ВХІД ВІЛЬНИЙ

Галерея "Єлисаветград"
вул. Пашутінська, 36

Анастасія Манськова
Лауреат Міжнародних конкурсів
Київ

Концерт
фортепіанної музики

М. Бетховен
Ф. Шуберт
Ф. Лист

10 березня
18:30

Довідки за телефонами: 24-12-03, 24-12-06

Галерея «Єлисаветград»
вул. Пашутінська, 36

12 березня
18:00

«Музичний четвер в Єлисаветграді»

«БИТВА МУЗИКАНТІВ»
Граї! Слухай! Оцінюй!

ВХІД - 10 ГРН.
ОРГВНЕСОН ДЛЯ УЧАСНИКІВ - 5 ГРН.
ПЕРЕМОЖЦЕВІ - ГРОШОВА ВІНАГОРОДА
УСІМ ПРИСУТНІМ - ЧАЙ, ПЕЧИВО, МУЗИКА!

Поль Іщук та галерея «Єлисаветград»

Галерея «Єлисаветград»
вул. Пашутінська, 36

25 березня
18:00

«Поетична середа в Єлисаветграді»

«БИТВА ПОЕТІВ»
Читай! Слухай! Оцінюй!

ВХІД - 10 ГРН.
ОРГВНЕСОН ДЛЯ УЧАСНИКІВ - 5 ГРН.
ПЕРЕМОЖЦЕВІ - ГРОШОВА ВІНАГОРОДА
А ТАКОЖ ПРИСМІЙНИЙ ПОДАРУНОК
УСІМ ПРИСУТНІМ - ЧАЙ, ПЕЧИВО, ПОЕЗІЯ, МУЗИКА!

Поль Іщук та галерея «Єлисаветград»

ЯК НЕ ПРОГАВИТИ
МИСТЕЦЬКИЙ БЕРЕЗЕНЬ

АФІШІ МІСТА

Заходи, які вам варто
відвідати.

11 МАРТА
19:00

МУЗИКАЛЬНО-ДРАМАТИЧЕСКИЙ
ТЕАТР ИМ. КРАПИВНИЦКОГО
КИРОВОГРАД

ЖИВОЙ ЗВУК

КВАРТАЛ
КОНЦЕРТ

КО ДНЮ 8 МАРТА

СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР
THE SOUND OF THE
LORDS OF THE SOUND

НОВАЯ ПРОГРАММА

LOVE STORY

КИНОКИТЫ

ТИТАНИК • СЕЧЕМ И МЧЕМ • МОПІН РІЖ • ДНІСНИК ПАМ'ЯТІ • АМЕРІКА • ВІДЛИКАЙ ГІСЛИ

СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТЬ ШОУ – ЛУЧШІЕ ХИТЫ:

SCORPIONS • THE BEATLES
STING • AEROSMITH • WHITNEY HOUSTON

КВИТКИ: karabas.com (050) 654 99 43

Нарадіз ресторан

14/03
19:00

JOE
COCKER
greatest hits

А ТАКЖЕ МИРОВЫЕ ХИТЫ:

Steven Seagal / B.B King / Simone
The Rolling Stones

с исполнением группы
Don Blues Band

ТОЛЬКО ЖИВОЙ ЗВУК
ул. Г.Сталинграда, 28 Г

справка: (050)13-01-200
заявка билетов: (095)44-70-553

29/03
18:30

Кіровоградська
обласна
філармонія

ВНУТРИ ЗВУКА
present
Tribute Show

Pink Floyd

каса.in.ua (099) 645 23 32 24 12 06
(095) 447 05 53

березень 2015
Репертуар

КИРОВОГРАДСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ОБЛАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМ. М.А. КРОПИВНИЦЬКОГО

1 березня	18:00	Михайло Старицький «За двома зайцями»
7 березня	18:00	Всі паститесь з любові Концерт до Дня в Березні
8 березня	18:00	Всі паститесь з любові Концерт до Дня в Березні
11 березня	18:00	Київський симфонічний оркестр «Love of the Sound» «LOVE STORY»
14 березня	18:00	«7-40»
15 березня	18:00	Едвін Крістіан Андерсен «Русалочка»
19 березня	18:00	«Мартин Боруля»
21 березня	18:00	Інспекція Сасена Курмана «Моя мамі сто років»
27 березня	18:00	Тарас Шевченко «Маленький Сидор»
28 березня	18:00	Олександр Голуб «Пригоди буратіно»
29 березня	18:00	Григорій Кайда-Основа «Сватання на Гончарівці»
29 березня	18:00	Дмитро Лещенко «Доброго вечора»
29 березня	18:00	Чернівецького академічного заслуженого українського народного хору «Вірші Дмитра Зініна»
29 березня	18:00	Жульєт Сирієвська «Доброго вечора»

ЩО РАДИМО ВІДВІДАТИ

ЩО РАДИМО ВІДВІДАТИ

СЕРГІЙ ЖАБОКРИЦЬКИЙ

Привіт, шановне товариство! Будемо знайомі: я - автор цієї (і не лише її однієї) невеличкої замальовки. Коли я народився, то батьки назвали Сергієм, а оскільки вважаю їх людьми вельми мудrimi і поважаю безмірно, то вирішив не наплюжати їхнього вибору та нашого прізвища псевдонімом, і тому свої творіння підписую справжнім ім'ям - Сергій Жабокрицький. Мав щастя пізнавати світ у родині інтелігентній, але технічно-математичній, і як наслідок - отримую інженерну спеціальність у технічному вузі. Проте прагнення плюнути у вічність і якщо не ввійти, то хоч вляпатись в історію літератури, змушує брати до рук перо, чи то пак клавіатуру. Будьте прискіпливими - я ще не чарівник, я ще тільки вчуся... Весь ваш, мої любі читачі...

РАДИО-ЖИЗНЬ

—Здравствуйте, здравствуйте, дорогие радиослушатели. Сегодня наша программа расскажет много интересного, но прежде—реклама на «Радио Жизнь».

—Новая акция: купи «гордость» с обновлёнными характеристиками всего за 999 рублей и получи в подарокнемного «самолюбия».

—И снова в эфире «Радио-Жизнь». Итак, интересное:

—В Москве, на улице Плотникова, стоит домтиповой постройки, в котором, на третьем этаже живёт семья из четырёх человек.

—Отец, обычный рабочий на заводе «РосТехСтрой»,зарабатывает мало и может себе позволить лишь три грамма «гордости» и четыре грамма «самолюбия». Два грамма «любви» и три грамма «страсти»,которые

включены в стандартный набор, он уж как три года не покупал.

—Жена, обычная секретарша в небольшом банке «Накопи — Банк». Она может себе позволить три грамма «гордости», четыре «самолюбия», два «любви» и четыре грамма «страсти», даром полученные от её начальника.

—Скверный тип.

—Квартира, в которой проживала эта семья, загорелась в рабочий день около полудня. В тот момент когда глава семейства на своем рабочем месте потреблял скудный обед, приготовленный женой, которая в это время принимала бесплатную «страсть» от «скверного типа», её начальника.

—Итак, в квартире находилось двое детей: сын пятнадцати лет и дочь семи лет. Во время пожара маленькая дочь попала в ловушку. Сын оказался у дверей, сестра звала его на помощь,

плакала, пронзала полыхающие стены криком от боли и страха. Но брат не смог помочь, так как его запасы храбрости иссякли, а родители забыли купить.

—После пожара девочку невозможно было отличить от тлеющего полена, и лишь почерневшая стальной рамкой, в которой ещё недавно помещалась фотография счастливого семейства, позволила опознать её.

—Против родителей возбуждено уголовное дело по факту «Необеспечение детей нужными эмоциями и чертами характера».

—Вот так, дорогие друзья, до новых встреч. С вами было «Радио-Жизнь», самое позитивное радио на планете. И не забывайте перед сном принимать немного «безразличия», которое можно купить у нас на сайте по безумной скидке в 99%.

РОМАН СТАДНИК

допоки дотик нам дарує драми
і серця аритмічний драм енд бейс
нам допікає рельсами-словами
передостанній опівнічний рейс

допоки сніг і ніч вважаєш другом
і ножни не міняєш на ножі
корсет вірша і бато́гом і плугом
притисне до ворожої межі

допоки сніг снопамі розсипає
роса безсоння на твоє чоло
портвейн верлібрів гасом обпікає
щоб часом надто добре не було

і диптих тіл цих перейде у соло
бо сила слова знов бере своє
та новий дотик замикає коло
так срібний день спроквола настає

шукаємо один одного
у мишоловці нічного міста
як у мушлі срібних крон
у запікшихся ранах знаходимо власні
рими

згортаючи їх у сувої сивих апостолів
наче креслення
все що в нас залишилося
розламані серця на столі ніби хлібини
а ще місто заповнене чорним снігом
руді собаки проїдають собі дороги у цих
заметях

і губляться обертаючись в глиби льоду

життя занадто легке
легше ніж струм у дроті
легше ніж сон
між стебел придорожньої трави
як тлін кульбаби
полетять наші вірші
у вирій вирви

ПІЩА НА ЛЮДИНА

вже очі й писок сповнені піску
паски безпеки не допомагають
бо скільки хворе тіло не лікуй
душевні рани все ж не заживають

огризок ризи краплі п'яних сліз
і слово лине із молитви лона
а на душі слідами від коліс
рубці і шрами — храми Вавилону

бо сам себе помножуєш на нуль
летиш у яму чорного піке
коли піщинки набирають силу куль
і ти немовби власний манекен
лежиш в обіймах жовтого піску
зриваєш з шиї захисний пасок
і краєш нігті в риб'ячу луску
а навкруги пісок пісок пісок...

коли усе змішалось до купи
і кожен день це новий день жалоби
вчорашні друзі це почесні трупи
всміхаються з могильної утроби
ти як в дитинстві закриваєш очі
і згадуєш забутий “Отче наш”
а навкруги лиш темін злої ночі
пробитий бронік і чужий калаш

//

Народився 26 вересня 1983 року в місті Чернівці. Як молодий поет дебютував на сторінках «Буковинського журналу». Брав участь у поетичних слемах та перформансах та інших літературних флеш-мобах. Учасник наради молодих літераторів в Ірпіні. На початку 2010 року світ побачила дебютна збірка поезій «Рентгенограма». В 2011 році вийшла друга збірка «Пісні пісні». Одружений.

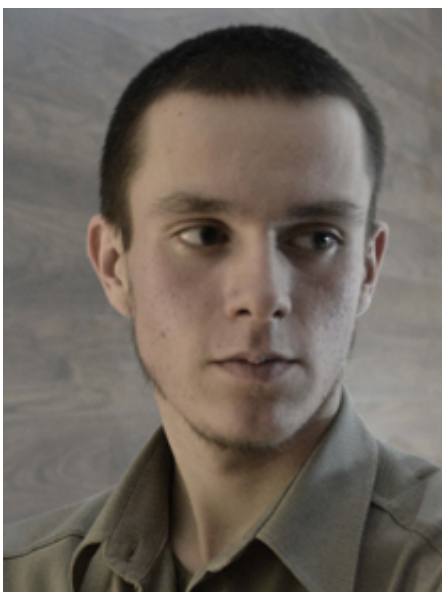
Над номером працювали (люди)

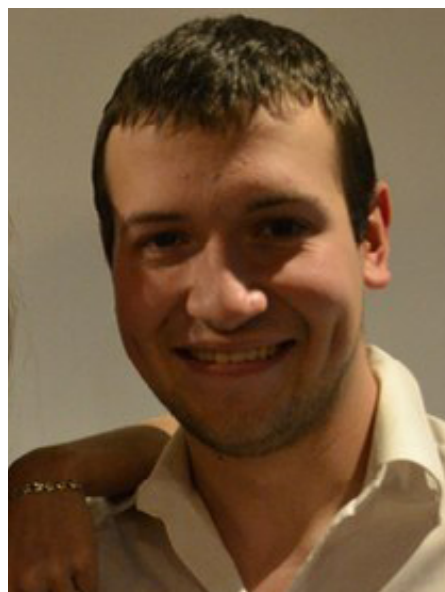
Головний редактор
Кирило Поліщук

Редактор
Вікторія Нетребенко

Технічний редактор
Артем Луценко

Журналіст
Сергій Цигульський

Щиро ваш журнал «шТОPOR»!

P.S. Ми як завжди раді співпраці із поетами, прозаїками, драматургами, журналістами та есеїстами. Пишіть на нашу пошту:
shtopor_journal@ukr.net

facebook.com/shtoporjournal
vk.com/journal_shtopor
shtopor_journal@ukr.net

Більше новин і фото тут...

**facebook.com/shtoporjournal
vk.com/journal_shtopor
shtopor_journal@ukr.net**